

ULUSAL YAŞLILARA SAYGI HAFTASI NEDENİYLE TÜRK GERİATRİ DERNEĞİ'NDEN....

YAŞLI DOSTU ŞEHİRLERDEN ¹ YAŞLI DOSTU BİR DÜNYAYA²...

Yaşlanan dünyanın yaşlı dostu olması gerektiği konuşulmaktadır. Bu ileri hedef için esasen bütün şehirlerin “yaşlı dostu” niteliği kazanabilmeleri gerekir. Bu da çoğunlukla toplumsal duyarlılığın artmasına ve yerel yönetimlerin gerekli özeni göstermelerine bağlıdır. Yaşlı dostu şehirler konusunda istenilen başarının elde edilebilmesi için aşağıdaki başlıklarla ilgili gerekliliklerin yapılması gerekmektedir:

A. DIŞ MEKANLAR VE BİNALAR

1. Kamuya açık alanlar temiz ve memnuniyet verici olmalıdır.
2. Yeşil alanlar ve dış mekânlardaki oturma elemanları yeterli sayıda, bakımlı ve güvenli olmalıdır.
3. Kaldırımlar iyi durumda olmalı, engeller olmamalı ve tamamen yayalar için ayrılmalıdır.
4. Kaldırımlar kaymaz özellikte olmalı, tekerlekli sandalyeler için gerekli genişlik bırakılmalı ve yola inen dikey bordürleri bulunmalıdır.
5. Yaya geçişleri sayıca yeterli olmalıdır, farklı güçlük ve özür durumları olan insanlar için güvenli, kaymaz işaretlerle işaretlenmiş, görsel ve işitsel açıdan yeterli donanıma sahip olmalıdır ve yeteri kadar geçiş süresi verilmelidir.
6. Sürücüler yaya geçitlerinde ve yaya yolu taşıt yolu kesişmelerinde yayalara yol vermelidirler.
7. Bisiklet yolları, kaldırımlardan ve diğer yaya yollarından ayrılmış durumda olmalıdır.
8. Dış mekânlardaki güvenlik; yeterli sokak aydınlatması, polis devriyeleri ve toplumsal eğitim gibi önlemlerle birlikte desteklenmelidir.

¹ Caner C, Gözün G, Hilwah A, Gökçek M. (Aslan D, Basan MN, Danışmanlar). Yaşlı Dostu Şehirler: Kavramsal Çerçeve ve Örneklerle Değerlendirmeler. Ankara, Güneş Tıp Kitabevleri, Kasım 2013.

² <http://www.who.int/ageing/age-friendly-world/en/>

9. Hizmetler bir arada konumlanmış ve erişilebilir düzeyde olmalıdır.
10. Yaşlı insanlar için düzenlenmiş ayrı müşteri hizmetleri düzenlemeleri olmalıdır; farklı sıra sistemleri, yaşlılara özel gişeler gibi.
11. Binalar (kamu ve umumi) dışarıdan ve içeriden iyi işaretlendirilmiş olmalı, yeterli sayıda oturma yeri ve tuvalet, erişilebilir ve güvenli asansörler, rampalar, korkuluklar, merdivenler ve kaymaz koridor kaplamaları bulunmalıdır.
12. Dış ve iç mekândaki tuvaletler sayıca yeterli, temiz, iyi bakımlı ve erişilebilir olmalıdırlar.

B. ULAŞIM

1. Toplu taşıma ücretleri sabit, açıkça belirtilmiş ve ödenebilir olmalıdır.
2. Toplu taşıma güvenilir, sık, geceleri, hafta sonu ve tatillerde de işliyor olmalıdır.
3. Tüm kentsel alanlar ve hizmetler toplu taşıma ağı içinde olmalı, belirgin ve tanımlı güzergâhlar izlenmeli, araçların durumu iyi olmalıdır.
4. Araçlar temiz, bakımlı, erişilebilir olmalı, aşırı kalabalık oluşmamalı ve araçlarda öncelikli oturma yerleri bulunmalıdır.
5. Engelli kişiler için özelleşmiş ulaştırma şekilleri mümkün olmalıdır.
6. Sürücüler duraklarda iniş ve binişleri kolaylaştırmalı, herkes oturana veya inene dek araçları hareket ettirmemelidir.
7. Duraklar ve istasyonlar uygun yerlerde konumlanmalı, erişilebilir, güvenli, temiz olmalı, iyi aydınlatılmış, işaretlendirilmiş, korunaklı olmalı ve yeterli sayıda oturak bulunmalıdır.
8. Kullanıcılara güzergâhlar, hareket saatleri ve özel ihtiyaçlarındaki olanaklar ile ilgili olarak tam ve kolay erişilebilir şekilde bilgi verilmelidir.
9. Toplu taşıma yetmediği zamanlarda gönüllü ulaştırma hizmetleri hali hazırda bulunmalıdır.
10. Taksi hizmetleri erişilebilir ve ödenebilir olmalı, sürücüler yardımsever ve nazik olmalıdır.
11. Yollar bakımlı, iyi drenaja sahip ve iyi ışıklandırılmış olmalıdır.
12. Trafik akışı iyi düzenlenmiş olmalıdır.
13. Yollarda, sürücülerin görüşünü kapayacak şekilde engeller olmamalıdır.
14. Trafik işaretleri ve kesişimler görünebilir olmalı ve iyi yerleştirilmelidir.
15. Tüm sürücüler için sürücü kursları veya sürücü pratiğini artırıcı kurslar teşvik edilmelidir.
16. Otopark ve sürücü dinlenme alanları güvenli, sayıca yeterli ve uygun biçimde yerleştirilmiş olmalıdır.
17. Özel ihtiyaçları olan kişiler için öncelikli otoparklar ve sürücü dinlenme alanları uygun olmalı ve bunlara saygı gösterilmelidir.

C. KONUT

1. Hizmetlere ve toplumun geri kalan kısmına yakın, güvenilir alanlarda yeterli ve ödenebilir konut stoku bulunmalıdır.
2. Evde bakım hizmetlerinin yeterli ve ödenebilir olmalı, destekleyici hizmetler mevcut ve elverişli olmalıdır.
3. Konut iyi ve sağlam inşa edilmiş olmalı, her türlü hava şartlarına ve doğal tehditlere karşı güvenli ve rahat bir ortam sağlamalıdır.

4. İç mekânlar ve bina yüzeyleri hareket için kısıtlayıcı olmamalı, tüm iç mekânlar ve koridorlar hareket kabiliyeti açısından uygun olmalıdır.
5. Konut tadilat olanakları ve gereksinimlerin sağlanması uygun ve ödenebilir olmalı ve bunları sağlayanlar yaşlıların ihtiyaçlarından haberdar olmalı ve bunları anlamalıdır.
6. Kamu ve özel kiralık konut stoku temiz, iyi, bakımlı ve güvenilir olmalıdır.
7. Kırılgan, zayıf, engelli yaşlı kişiler için yeterli ve ödenebilir konut olmalı ve bunların hizmetleri yerel imkânlarla sağlanabilmelidir.

D. SOSYAL KATILIM

1. Çeşitli etkinlik ve aktiviteler için buluşma/bir araya gelme mekânları uygun şekilde konumlanmış olmalı, erişilebilir, iyi ışıklandırılmış ve kamu ulaşım ağının kolayca ulaşabildiği yerlerde olmalıdır.
2. Bazı zamanlarda yaşlı insanların bir araya gelecekleri etkinlikler düzenlenmelidir.
3. Aktiviteler ve etkinlikler yalnız veya refakatçi ile katılıma uygun olmalıdır.
4. Aktiviteler ve çeşitli programlar ödenebilir düzeyde olup, gizli veya ekstra maliyetleri olmamalıdır.
5. Aktiviteler, olaylar hakkında erişilebilirlik imkânları ve ulaşım imkânları hakkında bilgileri de içinde olmak üzere yaşlı insanlara bilgi akışının düzenli olması gereklidir.
6. Yaşlı insanların oluşturduğu farklı kesimlere hitap etmek üzere aktivitelerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir.
7. Yaşlı insanlar da içinde olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin rekreasyon merkezleri, okullar, kütüphaneler, toplum merkezleri gibi yerel toplum mahallerinde bir araya getirilmesi sağlanmalıdır.
8. Sosyal izolasyon tehdidi altında olan kişiler için tutarlı ve düzenli bir sosyal yardım imkanı olmalıdır.

E. TOPLUMSAL YAŞAMA DAHİL OLMA VE TOPLUMUN YAŞLIYA SAYGISI

1. Kamu, gönüllü kuruluşlar ve ticari kuruluşlar sürekli olarak yaşlı insanlara hizmet kalitesini artırmak ve daha iyi hizmet götürebilmek için düzenli biçimde çalışmalıdırlar.
2. Hizmetler ve ürünler değişen ihtiyaçlara göre farklılaşmalıdırlar ve bu tercihler, kamu ve ticari hizmetler tarafından karşılanmalıdırlar.
3. Hizmet personeli nazik, saygılı ve yardımsever olmalıdır.
4. Yaşlı insanlar medyada sıkça yer almalı, olumlu olarak betimlenmeli ve yaşlılar hakkında basmakalıp klişelerden vazgeçilmelidir.
5. Toplumsal aktiviteler, olaylar belirli yaşların ihtiyaç ve tercihlerine cevap verecek şekilde tüm nesillerin ilgisini çekmelidir.
6. Toplumsal aktiviteler içinde yaşlıların aileler içinde bunlara katılması sağlanmalıdır.
7. Çeşitli eğitim kurumları yaşlanma ve yaşlı insanlar la ilgili bilgilendirme hususunda fırsatlar sunmalı, bu okul aktivitelerinde yaşlılar da yer almalıdır.
8. Yaşlı insanlar şu anki konumlarının yanı sıra geçmişleriyle de toplumda fark edilmelidirler.
9. Hali vakti yerinde olmayan yaşlı insanlar, kamusal, gönüllü ve özel hizmetlere kolayca erişebilmelidirler.

F. VATANDAŞLIK GÖREVİNİ YERİNE GETİRME VE İŞGÜCÜNE KATILMA

1. Gönüllü yaşlılar için kişisel maliyetleri karşılamak amacıyla eğitim, tanımlama, rehberlik ve tazminlerle beraber esnek iş seçenekleri bulunmalıdır.
2. Yaşlı işgücünün nitelikleri desteklenerek teşvik edilmelidir.
3. Yaşlı insanlar için esnek ve ortalama gelirli iş olanaklarının desteklenmesi gerekmektedir.
4. İşe almada, elde tutmada, teşvikte veya iş eğitiminde yalnızca yaşa göre ayrımın yasaklanması gerekmektedir.
5. İşyerleri, özürli insanların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uyarlanmalıdır.
6. Yaşlı insanlar için kendi başlarına yapabilecekleri işler teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
7. Yaşlı işgücü için emeklilik sonrası eğitim programları uygulanmalıdır.
8. Kamu, özel girişim ve gönüllü sektörlerdeki karar verme organları yaşlı insanların katılımını desteklemeli ve kolaylaştırmalıdır.

G. BİLGİ EDİNME VE İLETİŞİM

1. Tüm yaştaki toplum üyelerine temel ve etkili bir iletişim sistemi ulaşmalıdır.
2. Bilginin düzenli ve yaygın dağılımı sağlanmalıdır, koordine edilmiş, merkezileştirilmiş bir erişim sağlanmalıdır.
3. Yaşlı insanların ilgisini çekebilecek düzenli bilgiler ve yayınlar sunulmalıdır.
4. Sosyal izolasyon riski içinde olan kişiler için güvenilir bireyler tarafından bire bir bilgi akışı sağlanmalıdır.
5. Kamusal ve ticari hizmetler, istek üzerine çok yakın bire bir hizmetler sunabilmelidirler.
6. Televizyon ve görüntülü medyada kullanılan yazılar dahil olmak üzere tüm basılı bilgi büyük harflerle okunaklı, temel fikirler kalın olarak yazılmalıdır
7. Yazılı ve diğer basın, basit, kısa, amaca doğrudan ulaşan cümleler kurmalıdırlar.
8. Telefon cevaplama hizmetleri bilgileri yavaşça vermeli, her defasında karşıdakinin anlayıp anlamadığını kontrol eden mekanizmalar oluşturulmalıdır.
9. Cep telefonları, radyo, televizyon, bankamatik ve diğer cihazlar büyük tuşlu ve harf ve rakamlar büyük olmalıdır.
10. Devlet daireleri, toplum merkezleri, kütüphaneler gibi kamuya açık alanlarda bilgisayara veya internete erişim bedava veya çok az bir fiyatla olmalıdır.

H. TOPLUM DESTEĞİ VE SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Sağlık için yeterli derecede sağlık ve toplumsal destek hizmetleri bulunmalıdır.
2. Evde bakım hizmetleri sağlık olduğu kadar kişisel bakım ve ev işlerini de kapsamalıdır.
3. Sağlık ve sosyal hizmetler uygun bir şekilde yerleştirilmeli ve tüm ulaşım biçimleri tarafından erişilebilir olmalıdır.
4. Evde bakım hizmetleri ve yaşlı insanların yoğunlukta olduğu konut bölgeleri, hizmetlere ve toplumun diğer kesimlerine yakın konumlandırılmalıdır.

5. Sağlık ve sosyal hizmetler güvenilir bir Şekilde kurulmalı ve tüm kesimler tarafından erişilebilir olmalıdır.
6. Yaşlı insanlar için sağlık ve sosyal hizmetler hakkında güvenilir ve erişilebilir bilgi sağlanmalıdır.
7. Hizmetlerin sunumu koordine edilmeli ve yönetimsel olarak basit olmalıdır.
8. Tüm personel saygılı, yardımsever ve yaşlı insanlara hizmet edecek Şekilde eęitilmiŐ olmalıdır.
9. Sağlık ve toplumsal destek hizmetlerine sekte vuracak ekonomik engeller en aza indirgenmelidir.
10. Tüm yaŐlardan gönüllü hizmetler teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
11. Yeterli sayıda ve erişilebilir defin alanları bulunmalıdır.
12. Yaşlı insanların kırılganlığı ve kapasiteleri de dikkate alınarak toplumsal acil durum planlamaları tekrar ele alınmalıdır.

BaŐarı için hedefler belli...

Őimdi hedeflere duyarlı, akılcı ve bilimsel yaklaŐımlarla yönelme zamanı !

Saygılarımızla...

Türk Geriatri Derneği

www.turkgeriatri.org

